

Ni mi niti za trohico žal

Pogovor z Drejcem Karničarjem

Mire Steinbuch

Ko sem počasi sopihal v klanec proti Češki koči in se krivil pod nahrbtnikom, me je v lahkotnem teku prehitel mlad fant, obut v *superge*, oblečen v kratke hlačke in majico brez rokavov, okoli pasu je imel vrvico, na kateri so zadaj viseli plezalniki in vrečka za magnezijo. Pozneje sem izvedel, da je bil to Karničarjev Drejc na svojem običajnem treningu. Tek do vznožja stene, plezanje po neki smeri, sestop in tek nazaj v dolino.

Morda bi kdo pomislil, da Karničarji ne počnejo drugega kot trenirajo in se preganjajo po hribih. Vendar bi se krepko zmotil. Drejc je ob vseh alpinistično-smučarskih dosežkih diplomirani profesor telesne vzgoje; za diplomsko nalogo s področja treninga turnega smučanja je dobil nagrado sklada Roka Petroviča. V letih 2006–2011 je bil član Stokovnega sveta za šport vlade Republike Slovenije.

Leta 1986 so pod vrhom Kočne zaradi podhladitve, ki jo je povzročilo nenadno večurno neurje s sodro, strelami in viharnim vetrom, umrli štirje Nizozemci. Ta nesreča je bila vaš reševalni ognjeni krst. Kako na vas vpliva smrt ponesrečenca? Se ji človek sčasoma lahko privadi, se utrdi?

Dobro vprašanje. Do neke mere se človek ... ne bom rekel, privadi, je pa gotovo čisto drugače, ko to doživiš prvič, zapomniš si za vse življenje. Reševalci smo se o tem pogovarjali po lanski tragični nesreči prijatelja

v Virnikovem Grintovcu. Izkušnje, občutki so pri vseh podobni. Na človeka, ki ga ne poznaš, poskušaš gledati z distanco; če ga poznaš, to ni mogoče, takrat je pa res ... *sranje*. Po taki izkušnji potrebuješ nekaj časa, da preboliš. Da greš lahko naprej.

Za revijo Vzgoja ste napisali članek Reševanje v gorah etično dejanje.

Verjetno vse reševalce žene bolj ali manj podoben motiv. Kakšen je vaš?

Zavest, da lahko komu pomagam, ko potrebuje pomoč. To je glavno. Živimo pod hribi, če nas ne bi bilo, bi moral prizadeti dlje čakati na pomoč, morda bi zaradi tega lahko celo umrl. Iz tega črпам tudi motivacijo za delo, ki ga zahteva vodenje društva. Za organizacijsko, administrativno delo, ki je včasih prazno, samo sebi namen, da ne omenjam odnosov znotraj GRS in drugih težav. Zavest, poslanstvo, da grem lahko pomagat komu, ki je v stiski in mu morda rešit življenje, odtehta ves balast, ki je del dejavnosti in ga je treba sproti reševati. Brez tega motiva bi že zdavnaj odnehal.

Z balastom mislite birokracijo?

Tudi. In denar, pogoje, sredstva, organiziranost, pa neumnosti, ko niso vedno v ospredju interesi ponesrečenca; kako izpeljati akcijo, da bo pomoč čimprej na mestu. Toda motiv pomagati drži reševalce pokonci in družčino skupaj. Vsaj jaz tako gledam na to.

Nasledili ste svojega brata Luka, prvega predsednika Društva GRS na Jezerskem, ki je izgubil življenje med vajo gorskih reševalcev na Okrešlju. Kako kot gorski reševalec gledate na to nesrečo?

Hm, še vedno z mešanimi občutki. Amm ... tveganje, da se ti lahko v hribeh ali kjerkoli nekaj zgodi, da življenje samo vsebuje riziko, da ga izgubiš – to nam je neminljivo zapisano. Nesreče se dogajajo vsem, tudi vrhunskim alpinistom. Kakšne druge grenkobe razen dejstva, da Luke in Rada ni, ne občutim več. Na žalost se je zgodilo ...

Šenkova domačija je edinstven primer jezerske kmečke stavbne dediščine. Velja za eno izmed prvih svobodnih

2

kmetij v jezerski dolini, ki je nastala že v 16. stoletju. Na njej se z ženo Polono, potomko prvotnih lastnikov, ukvarjata s turizmom, z gozdarstvom in ovčerejo? Se z vsemi tremi panogami ukvarjata zaradi preživetja ali iz veselja?

Zaradi obojega. Pred petimi leti sva začela najino aktivno pot na kmetiji. Odločila sva se za turizem. Verjameva, da bova na ta način najbolje izkoristila izjemen potencial, ki ga ima naša kmetija z bogato arhitekturno dediščino in z enkratno pozicijo pred mogočnim zidom Grintovcev v ozadju. Ovčereja ima na Jezerskem zelo dolgo tradicijo in je s časom postala del naše identitete. Ponosni smo na avtohtono jezersko-solčavsko ovco. Najpomembnejši vir dohodka pa je zaenkrat še vedno gozd.

Z ženo sta zamenjala svoji redni službi z delom na kmetiji? Ste zadovoljna s tem?

Sva. Ni vedno enostavno, ampak sva. Da sem pred dobrim letom zapustil prosveto, je bilo več razlogov. Najpomembnejši je bil, da sem si zelo želel ostati doma na

1 Drejc Karničar Arhiv Drejca Karničarja

2 Drejc in Davo Karničar pod presmučano vzhodno steno Matterhorna, 1994

Foto: Janez Krč

kmetiji. Zaradi hernije in stenoze sem imel dve operaciji na hrbtenici. Dobil sem odločbo, da ne smem več v telovadnico. "Pospravili" bi me v OPB (oddelek podaljšanega bivanja). Zato sem se laže odločil.

Jezersko ima svoje društvo GRS in svojo občino. Je za kraj zdaj bolje, kot je bilo prej? So vaščani složni, ko gre za skupno dobro?

Ha, za složnost ne bi dal roke v ogenj. Ključno je, da imamo svojo občino. Morda kdo to težko razume, a zdaj smo sami krojači svoje usode. Tudi društvena dejavnost je dobro razvita, imamo devet društev. Kot kraj se razvijamo, le demografsko začenja škripati, ker ni dovolj možnosti za mlade družine, ki bi rade ostale. Sicer je veliko praznih hiš, vendar so potrebne obnove, ki veliko stane, mladi pa nimajo denarja. Poleg

tega smo imeli po drugi svetovni vojni smolo, da so se tudi tisti ljudje, ki bi se lahko preživljali z delom doma, vozili na ših v Kranj, za dva avtobusa jih je bilo. Inicijativa za preživetje v domačem kraju je bila zatrta. Danes sem glede razvoja in življenja na Jezerskem zelo optimističen.

Maurice Herzog je postal minister za mladino in šport ter župan Chamonixa, Reinhold Messner poslanec v evropskem parlamentu, vi ste kandidirali za župana Jezerskega. Vsem trem so skupne amputacije zaradi omrčin in politične ambicije. Kaj iz alpinizma lahko človek uporabi v vsakdanjem življenju oziroma v politiki?

Vztrajnost, sledenje cilju. Osebnostna lastnost alpinista, da ne odneha, mu lahko zelo koristi.

Z bratom Davom sta se leta 1995 v 18 urah povzpela iz tabora IV na vrh Anapurne I, 8091 m, in odsmučala v bazni tabor. Davo je potem smučal z Everesta in uresničil projekt 7 vrhov, vi pa ste po Anapurni opustili ekstremno alpinistično smučanje. Ste se tako odločili zaradi amputacij prstov na nogi ali zaradi česa drugega?

Z Anapurno sem izpolnil svoje hrepene, svoj veliki cilj, za katerega sem bil zelo motiviran. Z njo so se mi izpolnile najbolj skrite želje. Že Herzog je rekel, da so po Anapurni še druge Anapurne. Zdaj me izpolnjujejo drugačni cilji, smatram, da vsako obdobje življenja prinaša nove izzive. Človek se mora tudi zaradi svojih fizičnih omejitev do neke mere psihično prilagoditi in ne sanjariti. Verjetno je to samovarovalni mehanizem.

Ste kdaj obžalovali izgubo prstov? Bi šli na Anapurno, čeprav bi vedeli, kaj vas čaka?

Ko sva plezala, nisem imel dileme, da bi obrnil, če bi to vedel. Nisem pomislil, da je z mojimi nogami kaj narobe. Nikoli mi ni bilo niti trohico žal. Življenjske izkušnje, ki sem jo dobil z Anapurno, ne bi zamenjal za nič. Amputacije so bile sprva velika fizična ovira, toda zelo hitro sem se jim privadil. Govorili so mi, da bo težko brez palca, pa ravnotežje ... Ampak jaz že prej nisem dosti tekkel po ravnini in asfaltu, zdaj pa sploh ne morem. Rekli so mi, da bom samo kolesaril, kupil sem kolo – imam ga še vedno, vendar sem hitro ugotovil, da lahko še krasno hodim v hribe, kjer nikoli nisem plezal več kot VI., VII.

3

4

stopnjo. Z dobrim čevljem ni nobene razlike niti pri smučanju. Morda se smešno sliši, a na manjkajoče prste ne pomislim niti, kadar sem bos.

Torej še vedno plezate?

Ja, še vedno grem včasih kaj splezat. Ampak zdaj imam več težav zaradi hrbta, zlasti pri nošnji nahrbtnika.

In smučate?

Tudi. Najbolj uživam, če si lahko pred hišo pripnem smuči in grem peš od doma.

Ste se kdaj počutili v senci starejšega brata Dava?

Ha, ne. Tako Luka kot Davo sta mi bila vzornika. Z odprtimi usti sem ju poslušal in komaj čakal, da bom lahko z njima kam šel. Na Šišapangmo bi moral iti tudi Luka, ravno tako na Anapurno, vendar zaradi službe in drugih obveznosti ni mogel. Jaz sem z Anapurno svojo zgodbo zaključil, Davo jo je ustvarjal naprej, na kar sem zelo ponosen. Nimam ambicije, da bi se potrjeval ali dokazoval na tem področju še naprej. Nikoli se nisem počutil v senci, smučala sva skupaj.

Je bilo smučanje po Sinjem slapu vaš tehnično najzahtevnejši spust?

V tehničnem smislu prav gotovo, čeprav je ves *hec* v tem, da si korajžen. Star sem bil devetnajst let. Mislim, da ga ni presmučal noben drug, razen Dava, ki ga je menda sedemkrat. Popolnoma drugače je biti v veliki steni, ko je pod tabo petsto ali več metrov globine in odsmučati brez napake, kot biti pogumen in

kontrolirano *abručati* nekaj deset metrov po ledu v globok sneg. Gre za dve popolnoma različni zadevi. Raje imam na primer smučanje po steni Dolgega hrbta, ki je veliko bolj celostna zadeva, kakor vožnja po Sinjem slapu, čeprav sem ponosen tudi na slednje.

Kako je prišlo do vaše udeležbe na mednarodnem festivalu alpinizma decembra 2010 v Pragi?

Direktor festivala Ladislav Jirásko je prihajal v Slovenijo in na Češko kočo, ko je bil oskrbnik še moj oče. Spoznal sem ga, ko je bila 90-letnica koče. Po Anapurni me je poklical kot urednik revije *Lidé a hory*, prišel je na Jezersko in naredil intervju. Prišel je tudi na 100-letnico koče, skratka, vzpostavili smo nek odnos. Ko je povabil Dava, naj na mednarodnem festivalu alpinizma predstavi film *Seven Summits (Sedem vrhov)*, smo pomislili, da bi bilo lepo, če bi ob tej priložnosti predstavili še Jezersko in Češko kočo. Poskušamo vzpostaviti dolgoročnejše sodelovanje, ob 115-letnici Češke koče bo na festivalu razstava o češki planinski podružnici in češko-slovenskem planinskem sodelovanju. Zanimivo, da so imeli Čehi podobno vlogo tudi v avstrijskih Alpah. Johann Stüdl,¹ podpornik alpinizma v Avstriji, je bil rojen Pražan. Čehi so o Stüdlu napisali knjigo in posneli film. Jirásko mi je opisal njihovo sodelovanje s Kalsom. Konec 19. in v začetku 20. stol. so bili

¹ Leta 1919, star 80 let, je moral Stüdl zaradi privrženosti nemštvu zapustiti Prago. Po njem se imenuje koča Stüdlhütte in greben Stüdlgrat (3+, 500/1000 m). V Avstriji je opravil več prvih pristopov na različne vrhove. (op. ur.)

Čehi tisti, ki so Jezersko postavili na turistični zemljevid. Ko so začeli prihajati Čehi, je bil zgrajen hotel Kasino. Do propada monarhije so bili gonilna sila razvoja turizma, v Kranju so imeli nekaj industrije, k nam so prihajali na oddih. Mi želimo to obuditi.

Zanimajo me vaše psihične priprave na spust. Je bila molitev k Bogu in priprošnja Mariji za varstvo pred težavnim spustom del teh priprav? Vas je morda kdaj po vzponu oziroma spustu tvegali več, kot je bilo pametno?

Ne, ne. Nikoli nisem tako mislil. Šlo je bolj zato, da se umiriš, osredotočiš; zaveš, da nisi *bog i batina*. Da nisi pretirano samozavesten, temveč se zavešaš lastnih sposobnosti v dani situaciji. Pri alpinističnem smučanju mora zadeva dozoreti. Če ga primerjam s plezalnim vzponom, daje pri njem vrv neko varnost. Ko smučata dva, je v resnici vsak sam. Med spustom veš, kaj se dogaja. Bolj kot zase te je strah za drugega. Gledaš ga, počakaš, da odpelje. Pri smučanju gre za soliranje.

Zdi se mi, da je odprtje ferate pod Češko kočo razburkalo določene kroge v planinski organizaciji tako kot kamen, ki pljuskuje v mirno jezersko gladino. Kakšni so bili odzivi nanjo?

Dobil sem občutek, da nekaterim ferata *ne paše*. Toda razvoj gre naprej, tudi pri nas. Samo vprašanje časa je, kdaj jo bo PZS sprejela v svojo doktrino. Ferate bodo tudi v naših hribih. Zdi se mi, da so to podobne razprave kot takrat, ko so zavrtali

5

- 3 V taboru I po prvenstvenem smučanju z Anapurne, 1995 Foto: Damijan Meško
- 4 Reševalna vaja s helikopterjem Arhiv Drejca Karničarja
- 5 Šenkova domačija z novo preužitkarico Arhiv Drejca Karničarja
- 6 Alpinistično smučanje v steni Dolgega hrbta Foto: Davo Karničar

prve svedrovce. Določeni predeli naj bi se razvili tudi v to smer. Zdi se mi primerna oblika za nekoga, da dobi možnost iti v vertikalo, kjer je sam s seboj in uživa v hribih. Meni se ne zdi s tem nič narobe. Glede obiska lahko rečem, da je bil odziv izjemen. Treba pa bo ozaveščati planince o tem, za kakšen tip poti gre, da je treba imeti nekaj fizične moči. To ni enako kot iti s Kredarice na Triglav.

Boste organizirali tečaje za začetnike?
Mogoče.

Namerava PD Jezersko nadelati še kakšno ferato?

Ja, še eno pod Vadinami. Ta bo težja in daljša od te pod Češko kočo.

Berete *Planinski vestnik*?

Ja, saj sem naročnik.

Tudi letos?

Seveda. A član sem bil samo zaradi *Planinskega vestnika*. Zdi se mi, da to *paše* k hribom. Najbolj sem presenečen, ko naletim na kakšnega hribovca, ki mu ni čisto jasno, kaj je *Planinski vestnik*. 📍

6